OPINIA RZECZNIKA GENERALNEGO
JULIANE KOKOTT
przedstawiona w dniu 15 grudnia 2005 r. [1]

I — Wprowadzenie

1. W ramach niniejszego postępowania strony prowadzą spór o to, czy zezwolenie na polowanie na lisy z użyciem wnyków na określonych prywatnych obszarach łowieckich jest zgodne z dyrektywą Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (zwaną dalej „dyrektywa siedliskową") [2].

2. Dyrektywa siedliskowa zabrania między innymi celowego zabijania i chwytania wydr (Lutra lutra). Komisja Wspólnot Europejskich obawia się, że we wnyki objęte zezwoleniem będą chwytane nie tylko — jak przewidziano — lisy, lecz także i wydry.

1 — Język oryginału: niemiecki.
2 — Dz.U. L 206, str. 7.

II — Ramy prawne

A — *Przepisy dyrektywy siedliskowej*

3. Artykuł 12 ust. 1 lit. a) dyrektywy siedliskowej stanowi:

„Państwa członkowskie podejmą wymagane środki w celu ustanowienia systemu ścisłej ochrony gatunków zwierząt wymienionych w załączniku IV lit. a) w ich naturalnym zasięgu, zakazujące:

a) jakichkolwiek form celowego chwytania lub zabijania okazów tych gatunków dziko występujących,

[...]".

4. Artykuł 12 ust. 4 dyrektywy siedliskowej rozszerza tę ochronę w następujący sposób:

„Państwa członkowskie ustanawiają system monitorowania przypadkowego chwytania lub zabijania gatunków zwierząt wymienionych w załączniku IV lit. a). W świetle zebranych informacji państwa członkowskie podejmują dalsze badania lub środki ochronne, wymagane w celu zapewnienia, aby przypadkowe chwytanie i zabijanie nie miało znacznego negatywnego wpływu na te gatunki".

5. Wydra, w przeciwieństwie do lisa, jest wymieniona w załączniku IV lit. a) do dyrektywy siedliskowej.

B — *Konwencja berneńska*

6. Przepisy podobne do art. 12 dyrektywy siedliskowej zawiera art. 6 konwencji berneńskiej o ochronie gatunków dzikiej flory i fauny europejskiej oraz ich siedlisk [3]:

„Każda z umawiających się stron podejmie właściwe i niezbędne przedsięwzięcia ustawodawcze i administracyjne, aby zapewnić szczególną ochronę gatunków dzikiej fauny wymienionych w załączniku II. W odniesieniu do zwierząt tych gatunków muszą być przede wszystkim zakazane:

a) wszystkie formy umyślnego chwytania, przetrzymywania i umyślnego zabijania;

b) umyślne uszkadzanie lub niszczenie miejsc rozrodu lub odpoczynku;

c) umyślne niepokojenie dzikich zwierząt, zwłaszcza w okresie rozrodu, wychowu młodych lub snu zimowego, jeżeli takie postępowanie będzie miało znaczące skutki w odniesieniu do celów niniejszej konwencji" [4].

3 — Podpisana w dniu 19 września 1979 r., ETS nr 104, ratyfikowana przez Wspólnotę na mocy decyzji Rady 87/72/EWG z dnia 3 grudnia 1981 r. dotyczącej zawarcia konwencji o ochronie gatunków dzikiej flory i fauny europejskiej oraz ich siedlisk (Dz.U. L 38, str. 1).

4 — Tekst konwencji jest wiążący jedynie w angielskiej i francuskiej wersji językowej. Wersja angielska zarówno w przypadku terminu „umyślny", jak i „celowy", stosuje pojęcie „deliberate", a wersja francuska pojęcie „intentionnelle".

III — Stan faktyczny, postępowanie poprzedzające wniesienie skargi i żądania stron

7. Przedmiotem postępowania o stwierdzenie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego jest zezwolenie na polowanie na lisy z użyciem wnyków. Niniejsza sprawa dotyczy zezwoleń z dnia 10 stycznia 2000 r. i dnia 13 grudnia 2002 r., odnoszących się do obszaru łowieckiego SA-10.328, znajdującego się na terytorium gminy Aldeanueva de la Sierra w prowincji Salamanca, oraz zezwolenia z dnia 24 maja 2001 r., obejmującego obszar łowiecki AV-10.198, położony na terytorium gminy Mediana de la Voltoya w prowincji Avila. Obie prowincje są częścią regionu Catilla y León.

8. Zezwolenia przewidują szczegółowo, że dotyczą wyłącznie polowań na lisy. Konstrukcja wnyków chroni złapane zwierzęta przed uduszeniem. Wnyki winny być codziennie kontrolowane, najlepiej we wczesnych godzinach rannych.

9. Zezwolenie z dnia 24 maja 2001 r. dotyczące obszaru łowieckiego AV-10.198, położonego na terytorium gminy Mediana de la Voltoya, obowiązywało od dnia 3 maja do dnia 15 czerwca 2001 r.

10. Zezwolenie z dnia 10 stycznia 2000 r. dla obszaru łowieckiego SA-10.328, znajdującego się na terytorium gminy Aldeanueva de la Sierra przewidywało ponadto, że w przypadku schwytania innych zwierząt niż lisy należało je niezwłocznie uwolnić. Wnyki wolno było zakładać lub przestawiać tylko w obecności tzw. Agente Forestal [5]. Zezwolenie z dnia 13 grudnia 2002 r. modyfikuje powyższe zezwolenie i zawiera kolejne warunki. Od tej pory wolno zakładać względnie przestawiać wnyki jedynie tzw. strażnikom polowań („guardas de caza" [6]). Nie wolno zakładać wnyków na brzegach rzek. O umiejscowieniu wnyków należy powiadomić właściwe organy łowieckie w ciągu 10 dni po wydaniu zezwolenia.

11. Wskutek wpływających do niej skarg Komisja uzyskała wiedzę o powyższych zezwoleniach i w dniach 19 kwietnia 2001 r. oraz 21 grudnia 2001 r. wezwała rząd hiszpański do przedstawienia uwag. W dniu 3 kwietnia 2003 r. Komisja wystosowała uzasadnioną opinię.

12. W skardze Komisja Wspólnot Europejskich wnosi do Trybunału o:

— stwierdzenie, że ze względu na fakt, iż władze regionu Castilla y León zezwalały na zakładanie wnyków na różnych prywatnych obszarach łowieckich, Królestwo Hiszpanii uchybiło zobowiązaniom, które ciążą na nim na mocy

5 — Będący prawdopodobnie urzędnikiem państwowym.

6 — Strażnicy polowań są prawdopodobnie osobami prywatnymi, szczególnie wykwalifikowanymi w zakresie polowań, odpowiedzialnymi za ochronę.

art. 12 ust. 1 i załącznika VI dyrektywy Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory;

— obciążenie Królestwa Hiszpanii kosztami postępowania.

13. Królestwo Hiszpanii wnosi o:

— odrzucenie skargi jako niedopuszczalnej z powodu braku precyzyjnego określenia przedmiotu sporu, braku dowodów oraz oznaczenia zarzucanych mu uchybień;

— tytułem żądania ewentualnego — o oddalenie skargi;

— obciążenie Komisji kosztami postępowania.

IV — Ocena

A — *Dopuszczalność*

14. Rząd hiszpański wnosi różne zarzuty w zakresie dopuszczalności skargi.

15. Po pierwsze rząd hiszpański sprzeciwia się rozszerzeniu przedmiotu sporu na zezwolenie z dnia 24 maja 2001 r. dotyczące obszaru łowieckiego AV-10.198, położonego na terytorium gminy Mediana de la Voltoya w prowincji Avila oraz zezwolenie z dnia 13 grudnia 2002 r., dotyczące terenu SA-10.328, znajdującego się na terytorium gminy Aldeanueva de la Sierra w prowincji Salamanca, Pierwsze z zezwoleń zostało uchylone przez właściwe władze już w dniu 29 maja 2001 r. Drugie zezwolenie zostało wskazane po raz pierwszy w uzasadnionej opinii.

16. Jeśli chodzi o zezwolenie z dnia 24 maja 2001 r., kwestia, czy zostało ono — czemu zaprzecza Komisja, powołując się na brak wiedzy w tym zakresie — uchylone już w dniu 29 maja 2001 r., nie ma znaczenia dla sprawy. Mianowicie zgodnie z terminem, wskazanym w pkt 7 zezwolenia, straciło ono moc obowiązującą najpóźniej w dniu 15 czerwca 2001 r.

17. Zgodnie z artykułem 226 WE jeśli dane państwo nie zastosuje się do uzasadnionej opinii w terminie określonym przez Komisję, może ona wnieść sprawę do Trybunału Sprawiedliwości. Niemniej jednak zezwolenie z dnia 24 maja 2001 r. utraciło wszelką moc prawną na długo przed doręczeniem Królestwu Hiszpanii uzasadnionej opinii w dniu 3 kwietnia 2003 r. Wynika stąd, że Królestwo Hiszpanii nie miało w konsekwencji możliwości podjęcia żadnych środków w celu zastosowania się do uzasadnionej opinii, w zakresie w jakim dotyczy ona przywołanego zezwolenia. W konsekwencji

skarga jest niedopuszczalna w tym zakresie [7].

18. W odniesieniu do zezwolenia z dnia 13 grudnia 2002 r. Komisja na wstępie wprawdzie wywodzi w skardze, że zostało ono przywołane w uzasadnionej opinii jedynie tytułem przykładu, jednakże następnie czyni je konkretnie przedmiotem skargi. Uzasadnia to faktem, że owo zezwolenie było wyłącznie przedłużeniem obowiązywania zezwolenia z dnia 10 stycznia 2000 r.

19. W tym wypadku Komisja trafnie powołuje się na orzecznictwo, zgodnie z którym w skardze o stwierdzenie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego może ona powoływać się na okoliczności faktyczne, które zaistniały po wydaniu uzasadnionej opinii, jeżeli tylko są one tego samego rodzaju co przytoczone w uzasadnionej opinii i opierają się na tym samym zachowaniu [8]. W istocie bowiem jest niedopuszczalnym, aby jedno z państw członkowskich opóźniało nieustannie powyższą procedurę, zmieniając w trakcie postępowania poprzedzającego wniesienie skargi zarzucane mu zachowania. Zezwolenie z dnia 13 grudnia 2002 r. wprawdzie modyfikuje i uzupełnia warunki polowania z użyciem wnyków na danym obszarze łowieckim, ale jednak go nie znosi.

20. Sformułowane w skardze twierdzenia Komisji dotyczące tego zezwolenia wykazują wprawdzie pewne wewnętrzne sprzeczności, jednak jasno dają wyraz temu, że Komisja włącza powyższe zezwolenie do przedmiotu skargi. Ponieważ zezwolenie to zostało także wymienione w możliwie najwcześniejszym terminie — w uzasadnionej opinii — zarzut ten nie jest zaskoczeniem dla Królestwa Hiszpanii.

21. Rząd hiszpański twierdząc w duplice, że Komisja nie może uczynić poszczególnych zezwoleń przedmiotem skargi o stwierdzenie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego bez jednoczesnego podważenia związanych z tymi zezwoleniami przepisów dokonujących transpozycji, nie uwzględnia swobodnego zakresu uznania, jakim cieszy się Komisja na gruncie postępowania o stwierdzenie uchybienia. Jako stojąca na straży traktatu Komisja może wnieść do Trybunału o stwierdzenie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego polegającego w konkretnym przypadku na braku zrealizowania celu określonego w dyrektywie [9].

7 — Zobacz wyrok z dnia 27 października 2005 r. w sprawie C-525/03 Komisja przeciwko Włochom, Zb.Orz. str. I-9405, pkt 12 i nast. W przywołanej sprawie Trybunał nie zastosował się opinii rzecznika generalnego F.G. Jacobsa z dnia 2 czerwca 2005 r. (zob. pkt 28 i nast., jak i przykłady przywołane w przypisie 24), który opierając się w szczególności na wyroku z dnia 10 marca 1987 r. w sprawie 199/85 Komisja przeciwko Włochom, Rec. str. 1039, pkt 7 i nast., uznał skargę za dopuszczalną. W wyroku tym Trybunał uznał w drodze wyjątku dopuszczalność skargi, mimo faktu usunięcia uchybienia, ponieważ dane państwo członkowskie obstawało przy swoim poglądzie prawnym. Przypadki tego rodzaju można zapewne ocenić lepiej odwołując się do dowodów z praktyki danego państwa członkowskiego, dowodów, na których Komisja może oprzeć wniosek o ustaniu uchybienia (zob. wyrok z dnia 26 kwietnia 2005 r. w sprawie C-494/01 Komisja przeciwko Irlandii, Zb.Orz. str. I-3331, pkt 32. Komisja na rozprawie poczyniła w tym zakresie kilka uwag, ale nie wniosła formalnego zarzutu co do istnienia takiej praktyki.

8 — Wyroki z dnia 22 marca 1983 r. w sprawie 42/82 Komisja przeciwko Francji, Rec. str. 1013, pkt 20, oraz z dnia 4 lutego 1988 r. w sprawie 113/86 Komisja przeciwko Włochom, Rec. str. 607, pkt 11. W odniesieniu do przepisów ustawowych zobacz także wyrok z dnia 1 grudnia 1965 r. w sprawie 45/64 Komisja przeciwko Włochom, Rec. str. 1126, pkt 1137 i nast., oraz wyrok z dnia 17 listopada 1992 r. w sprawie C-105/91 Komisja przeciwko Grecji, Rec. str. I-5871, pkt 13.

9 — Wyrok z dnia 9 listopada 1999 r. w sprawie C-365/97 Komisja przeciwko Włochom, Rec. str. I-7773, pkt 60.

22. Rząd hiszpański podnosi ponadto, iż podczas postępowania poprzedzającego wniesienie skargi Komisja przedstawiła zarzuty odnośnie do zgodności prawa hiszpańskiego z dyrektywą siedliskową, zagrożenia innych niż wydra gatunków zwierząt i polowań z użyciem potrzasków, by następnie ograniczyć przedmiot skargi do zagrożenia wydry wskutek zezwolenia na polowania z użyciem wnyków. Zarzuty te nie mogą jednakże podważać dopuszczalności skargi. Konieczna zgodność między postępowaniem poprzedzającym wniesienie skargi a samą skargą nie wyklucza mianowicie ograniczenia przedmiotu sporu [10].

23. Jednakże z ogółu zarzutów dotyczących przyznanych zezwoleń oraz zarzutów, od których odstąpiono, rząd hiszpański wywodzi, że postępowanie poprzedzające wniesienie skargi jest w całości obarczone istotnymi brakami. Zamiast określić wiążąco przedmiot sporu w wezwaniu do usunięcia uchybienia, Komisja wykorzystała postępowanie poprzedzające wniesienie skargi w celu stopniowego ustalenia jej przedmiotu.

24. Niemniej jednak podnosząc tego rodzaju zarzut rząd hiszpański błędnie ocenia cel i funkcjonowanie postępowania poprzedzającego wniesienie skargi zgodnie z art. 226 WE. Prawdą jest, że wezwanie do usunięcia uchybienia powinno określić przedmiot sporu [11]. W uzasadnionej opinii Komisja winna również precyzyjnie wskazać zarzuty, które podnosiła wcześniej w sposób bardziej ogólny w wezwaniu do usunięcia uchybienia i które podtrzymuje przeciwko danemu państwu członkowskiemu po zapoznaniu się uwagami ewentualnie przedstawionymi przez nie zgodnie z art. 226 akapit pierwszy WE [12]. Jak to zostało wyjaśnione powyżej, nie wyklucza to jednak ani ograniczenia, ani też rozszerzenia przedmiotu sporu o później podjęte środki, które odpowiadają co do zasady zachowaniom zarzucanym od początku. W istocie jednym z zasadniczych celów postępowania poprzedzającego wniesienie skargi jest skonkretyzowanie zarzutów będących na początku postępowania względnie ogólnej natury oraz określenie kwestii, które nie wymagają dalszego badania.

25. Ponadto rząd hiszpański uważa, że skarga nie spełnia wymogów art. 44 ust. 1 lit. c) regulaminu. Prawdopodobnie odnosi się on w ten sposób do art. 38 ust. 1 lit. c) regulaminu Trybunału, zgodnie z którym skarga musi wskazywać przedmiot sporu i zawierać krótkie przedstawienie zarzutów [13]. Opis ten winien być wystarczająco jasny i wyraźny, by umożliwić stronie pozwanej przygotowanie obrony, Trybuna-

10 — Wyroki z dnia 16 września 1997 r. w sprawie C-279/94 Komisja przeciwko Włochom, Rec. str. I-4743, pkt 25, z dnia 11 lipca 2002 r. w sprawie C-139/00 Komisja przeciwko Hiszpanii, Rec., str. I-6407, pkt 19, oraz z dnia z 14 lipca 2005 r. w sprawie C-433/03 Komisja przeciwko Niemcom, Zb.Orz. str. 6985, pkt 28.

11 — Wyrok z dnia 15 lutego 2001 r. w sprawie C-230/99 Komisja przeciwko Francji, Rec. str. I-1169, pkt 31.

12 — Wyrok z dnia 24 czerwca 2004 r. w sprawie C-350/02 Komisja przeciwko Niderlandom Rec. str. I-6213, pkt 21.

13 — Identyczny przepis zawiera art. 44 ust. 1 lit. c) regulaminu Sądu Pierwszej Instancji, na którego orzecznictwo powołuje się w tym kontekście rząd hiszpański.

łowi zaś sprawowanie kontroli. W konsekwencji okoliczności faktyczne i prawne, na których opiera się skarga, muszą wynikać w sposób spójny i zrozumiały z jej treści [14].

26. W powyższym przypadku skarga spełnia te wymogi. Komisja kwestionuje trzy konkretne zezwolenia, ponieważ naruszają one według niej art. 12 ust. 1 załącznika VI dyrektywy siedliskowej, jako że stwarzają zagrożenie dla wydr.

27. Rząd hiszpański twierdzi wreszcie, że skarga jest niedopuszczalna wskutek braku podstawy prawnej. Zarzut ten byłby uzasadniony, gdyby Komisja nie podnosiła żadnego naruszenia prawa wspólnotowego. W tym przypadku jednakże Komisja twierdzi, że Królestwo Hiszpanii naruszyło art. 12 ust. 1 załącznika VI dyrektywy siedliskowej, a więc przepisy prawa wspólnotowego. W rzeczywistości rząd hiszpański zgłasza zastrzeżenia co do uzasadnienia skargi. Nie odnosi się zatem do kwestii dopuszczalności skargi, lecz jej zasadności. W konsekwencji zarzut ten należy odrzucić.

14 — Wyrok z dnia 9 stycznia 2003 r. w sprawie C-178/00 Włochy przeciwko Komisji, Rec. str. I-303, pkt 6.

28. Reasumując należy stwierdzić, że skarga jest niedopuszczalna w zakresie, w jakim odnosi się do zezwolenia z dnia 24 maja 2001 r. dotyczącego obszaru łowieckiego AV-10.198, znajdującego się w Medianiana de la Voltoya w prowincji Avila, będąc dopuszczalną w pozostałym zakresie.

B — *Zasadność*

29. W konsekwencji należy zbadać, czy zezwolenie na polowanie na lisy z użyciem wnyków na obszarze łowieckim SA-10.328, położonym na terytorium gminy Aldeanueva de la Sierra w prowincji Salamanca, narusza art. 12 ust. 1 załącznika VI dyrektywy siedliskowej.

1. W przedmiocie załącznika VI do dyrektywy siedliskowej

30. Załącznik VI do dyrektywy siedliskowej zawiera wykaz zabronionych metod i środków chwytania, zabijania i transportu. W przypadku ssaków lit. a) tiret dziesiąte określa pułapki, które nie mogą być stosowane co do zasady lub w zależności od sposobu ich użycia.

31. Wymienione metody i środki nie są jednakże bezwzględnie zabronione w każdym przypadku, lecz tylko na podstawie

art. 15 dyrektywy siedliskowej. Jest to jedyny przepis dyrektywy siedliskowej odnoszący się do załącznika VI. Zakazuje on stosowania wszystkich środków niedziałających selektywnie, w szczególności wymienionych w załączniku VI, w celu chwytania lub zabijania gatunków dzikiej fauny wymienionych w załączniku V lit. a), jak również w przypadkach gdy zgodnie z art. 16 stosowane są odstępstwa w celu pozyskiwania, chwytania albo zabijania gatunków wymienionych w załączniku IV lit. a). Nawet w takich przypadkach zabrania się stosowania środków niedziałających selektywnie, gdy mogłyby one spowodować miejscowe zaniknięcie lub poważne zakłócenie spokoju populacji danego gatunku.

32. Sporne zezwolenie odnosi się do lisa, który nie figuruje ani w załączniku IV lit. a), ani też w załączniku V do dyrektywy siedliskowej. Stąd zakaz stosowania środków niedziałających selektywnie nie znajduje do niego zastosowania. Tym samym nie można stwierdzić naruszenia przepisów zawartych w załączniku VI dyrektywy siedliskowej.

2. W przedmiocie art. 12 ust. 1 dyrektywy siedliskowej

33. Należy zatem zbadać, czy zezwolenie narusza art. 12 ust. 1 dyrektywy siedliskowej. Zgodnie z tym przepisem państwa członkowskie są zobowiązane do ustanowienia systemu ścisłej ochrony gatunków zwierząt wymienionych w załączniku IV lit. a) w ich naturalnych miejscach występowania. System ten zgodnie z art. 12 ust. 1 lit. a) zakazuje jakichkolwiek form celowego chwytania lub zabijania okazów tych gatunków dziko występujących.

34. Ze względu na zasięg obowiązywania zakazu sformułowanego w art. 12 ust. 1 lit. a) należy zbadać, czy stosowane w nim pojęcie zamiaru odnosi się zarówno do chwytania, jak i zabijania chronionych zwierząt. Pozostaje to wprawdzie w sprzeczności z francuską wersją językową, w której pojęcie „intentionnelle" używane jest w liczbie pojedynczej i odnosi się wyłącznie do zabijania. Niemniej jednak występuje ono we wszystkich pozostały wersji językowych, w których ustanowiono dyrektywę. W języku hiszpańskim, niemieckim, greckim i portugalskim zamiar odnosi się bez żadnych wątpliwości do obu czynności. W języku angielskim, niderlandzkim i duńskim pojęcie to może odnosić się albo wyłącznie do chwytania, albo do obu czynności. Jedynie wersję włoską można interpretować tak jak wersję francuską, przy czym w języku włoskim istnieje również możliwość łączenia tego pojęcia z obiema czynnościami. Ponadto w sensie gramatycznym użycie pojęcia zamiaru w stosunku do obu czynności jest zgodne z konwencją berneńską, której transpozycji w ramach Wspólnoty [15] dokonały dyrektywy siedlis-

15 — Sprawozdanie dotyczące konwencji o ochronie gatunków dzikiej fauny i flory (1997–1998) (art. 9 ust. 2) (przedstawione przez Komisję), SEC/2001/0515 wersja ostateczna. Zobacz także: rezolucja Rady Wspólnot Europejskich i przedstawicieli rządów państw członkowskich w Radzie z dnia 19 października 1987 r. w kwestii dalszego prowadzenia i realizacji polityki ochrony środowiska i wspólnotowego programu działań w zakresie środowiska naturalnego (1987–1992) (Dz.U. 1987, C 328, str. 1, pkt 5.1.6). Wyrok z dani 13 lutego 2003 r. w sprawie C-75/01 Komisja przeciwko Luksemburgowi (Rec. str. I-1585, pkt 57) nie wyklucza możliwości uwzględnienia konwencji, ponieważ w tym wyroku tym Trybunał stwierdził jedynie, że transpozycji konwencji nie jest równoznaczna z transpozycją durektywy siedliskowej ze względu na szerszy niż konwencji zakres dyrektywy.

kowa i ptasia [16].

35. Należy zatem zbadać, czy zezwolenie to jest zgodne z systemem ścisłej ochrony ustanowionym w art. 12 ust. 1 dyrektywy siedliskowej, który zabrania celowego chwytania lub zabijania wydr.

a) W przedmiocie „umyślnego" stwarzania zagrożenia dla wydr

36. Zezwolenie byłoby sprzeczne z art. 12 ust. 1 dyrektywy siedliskowej już w przypadku, gdyby w trakcie jego wykonywania miało miejsce umyślne stwarzanie zagrożenia dla gatunku wydry [17].

37. W niemieckim prawie karnym zamiar (Absicht) oznacza, że zabijanie lub chwytanie chronionych gatunków zwierząt jest *celem* danego czynu. Francuski termin „intentionelle" i angielski „deliberate" zmierzają w podobnym kierunku. Te dwie wersje językowe mają szczególne znaczenie z punktu widzenia wykładni, ponieważ konwencja berneńska pokrywa się w tym zakresie z dyrektywą. Używany w niej termin „intentionelle" odpowiada pojęciu „intention", które we francuskim prawie karnym oznacza zamiar (Vorsatz) [18]. W prawie francuskim pojęcie zamiaru obejmuje zarówno wiedzę o znamionach czynu zabronionego, jaki i wolę ich wypełnienia. Natomiast zamiar ewentualny (Eventualvorsatz) — „dolus eventualis" względnie „dol éventuel", czyli wiedza o znamionach czynu zabronionego i umyślne godzenie się na jego popełnienie — jest równorzędny z umyślnością wyłącznie w przypadkach, gdy tak wyraźnie stanowi ustawa [19]. W angielskim języku prawniczym termin „deliberate" nie ma porównywalnego znaczenia. Adekwatnym odpowiednikiem niemieckiego pojęcia „Vorsatz" (zamiar) jest angielski termin „intention". Mimo to termin „deliberate" również łączy elementy wiedzy i woli.

38. Zgodnie z powyższą — dokonaną przede wszystkim w świetle pojęć używanych na gruncie prawa karnego — wykładnią językową art. 12 ust. 1 lit. a) dyrektywy siedliskowej zakazane winny być wyłącznie czyny popełnione ze świadomością i wolą szkodzenia chronionym gatunkom. W praktyce zakazy te dotyczyłby niewielu czynów,

16 — Dyrektywa Rady 79/409/EWG z dnia 2 kwietnia 1979 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa (Dz.U. L 103, str. 1).

17 — Termin „celowy" ma znaczenie nie tylko w odniesieniu do ujętych w art. 12 ust. 1 lit. a)–c) dyrektywy siedliskowej działań zabronionych w stosunku do zwierząt chronionych zgodnie z załącznikiem IV lit. a). Również art. 5 dyrektywy ptasiej w odniesieniu do ptactwa naturalnie występującego w Europie zakazuje umyślnego zabijania lub chwytania [lit. a)] względnie umyślnego płoszenia tych ptaków, szczególnie w okresie lęgowym i wychowu młodych, jeśli mogłoby to mieć znaczenie w odniesieniu do celów dyrektywy ptasiej [lit. d)], jak też umyślnego niszczenia lub uszkadzania ich gniazd i jaj lub usuwania ich gniazd [lit. b)].

18 — Zobacz art. 121-3 ust. 1 francuskiego Code pénal.

19 — Zobacz art. 121-3 ust. 2 francuskiego Code pénal. Uregulowane tam świadome narażanie innych osób obowiązuje jako kodyfikacja zamiaru ewentualnego.

skierowanych bezpośrednio przeciwko chronionym gatunkom zwierząt, takich jak polowanie, zwalczanie szkodników lub znęcanie się nad zwierzętami.

39. Z drugiej zaś strony rezolucja Stałego Komitetu Konwencji Berneńskiej z dnia 9 czerwca 1989 r. nr 1/89 [20] opowiada się za tym, by przynajmniej w pewnych okolicznościach stosować rozszerzającą wykładnię użytych w tej konwencji pojęć „intentionelle/deliberate". W odniesieniu do miejsc rozrodu i spoczynku zgodnie z art. 6 lit. b) konwencji pojęcia te należy mianowicie rozumieć w taki sposób, iż obejmują one również czyny nie popełnione w celu naruszenia miejsc rozrodu i spoczynku, ale podejmowane co najmniej ze świadomością prawdopodobieństwa powstania takiego skutku.

40. Z systemowego punku widzenia należy uznać, że ustanowiony w art. 12 ust. 1 dyrektywy siedliskowej system ścisłej ochrony uzupełnia ją art. 12 ust. 4 tej dyrektywy, jak i dyrektywa 2004/35/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie odpowiedzialności za środowisko w odniesieniu do zapobiegania i zaradzania szkodom wyrządzonym środowisku naturalnemu [21] — w szczególności art. 5 powyższej dyrektywy.

20 — Dostępna na stronie internetowej Rady Europy, http://www.coe.int.

21 — Dz.U. L 143, str. 56

41. Artykuł 12 ust. 4 dyrektywy siedliskowej przewiduje, że państwa członkowskie ustanawiają system monitorowania przypadkowego chwytania lub zabijania gatunków zwierząt, a w razie potrzeby podejmują konieczne środki ochronne [22].

42. Zgodnie z art. 5 dyrektywy 2004/35 należy unikać dającego się przewidzieć szkodliwego oddziaływania względem gatunków chronionych, jeśli rodzą one znaczne negatywne skutki w kontekście osiągnięcia lub zachowania właściwego stanu ochrony tych gatunków. W konsekwencji zdarzenia te muszą mieć charakter powtarzalny i odnosić się do zdarzeń dotyczących większej liczby okazów danego gatunku. Powyższy obowiązek dotyczy zasadniczo działalności zawodowej w przypadku zamiaru lub niedbalstwa, jak również określonych rodzajów działalności — najczęściej o charakterze przemysłowym — niezależnie nawet od wymienionych względów.

43. Trybunał zajmował się już pojęciem zamiaru w ramach art. 12 ust. 1 dyrektywy siedliskowej przy okazji postępowania o stwierdzenie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego dotyczącego chronionego żółwia morskiego Caretta caretta [23].

22 — Przykładem tego rodzaju środków ochrony stosowanych których ramach prawa wspólnotowego w drodze wyjątku jest rozporządzenie (WE) nr 812/2004 Rady z dnia 26 kwietnia 2004 r., ustanawiające środki dotyczące przypadkowych odłowów waleni na łowiskach i zmieniające rozporządzenie (WE) nr 88/98 (Dz.U. L 150, str. 1, wersja poprawiona: Dz.U. L 185, str. 4). Wspólnota musiała ustanowić te przepisy ze względu na swoją wyłączną właściwość w zakresie rybołówstwa.

23 — Wyrok z dnia 30 stycznia 2002 r. w sprawie C-103/00 Komisja przeciwko Grecji, zwanej „Caretta caretta", Rec. str. I-1147. Zobacz również wyrok z dnia 17 grudnia 1987 r. w sprawie 412/85 Komisja przeciwko Niemcom Rec. str. 3503, pkt 14 nast.: zamiar użytkowania ziemi, np. w rolnictwie, w rozumieniu art. 5 dyrektywy ptasiej nie wyklucza umyślnego zabijania lub chwytania ptaków, celowego niszczenia czy uszkadzania ich gniazd i jaj, jak również ich umyślnego niepokojenia.

Gatunek ten znajduje się pod ścisłą ochroną i wykorzystuje w okresie prokreacji tylko nieliczne plaże Morza Śródziemnego. Najważniejsze plaże znajdują się w zatoce Laganas na greckiej wyspie Zakinthos. Wykorzystanie tych plaż jako miejsc wylęgu żółwi staje się utrudnione z uwagi na jeżdżące po plaży motorowery, rozstawione na niej leżaki i parasole słoneczne oraz wznoszone nielegalnie budowle, a także pływające w strefie przybrzeżnej rowery wodne i inne małe łodzie. W konsekwencji umieszczono znaki zakazujące wszystkich powyższych czynności.

44. Jako że kontrola na miejscu pozwoliła na ustalenie, że dochodzi do poważnego niepokojenia zwierząt Komisja wniosła skargę zmierzająca do stwierdzenia, czy Grecja naruszyła art. 12 ust. 1 dyrektywy siedliskowej.

45. Rzecznik generalny P. Léger stwierdził w opinii dotyczącej tej sprawy, że korzystanie z motorowerów, ustawianie leżaków i parasoli słonecznych oraz wznoszenie nielegalnych budowli było celowe i mogło przyczynić się do niepokojenia danego gatunku w okresie, w którym podlega on specjalnej ochronie zgodnie z prawem Wspólnoty [24]. Tym samym odniósł on pojęcie zamiaru sprawców działania zasadniczo do ich zachowania, nie zaś szkody wyrządzonej zwierzętom.

46. To stanowisko nie jest jednak przekonujące. W art. 12 ust. 1 lit. a) i b) dyrektywy siedliskowej pojęcie zamiaru odnosi się do niedozwolonego szkodzenia chronionym gatunkom zwierząt. Przepis ten zostałby pozbawiony wszelkiej użyteczności, gdyby szkoda wyrządzona zwierzętom mogła powstać jedynie jako rezultat czynu dokonanego z całkowicie innym zamiarem. Poza tym także przepisy uzupełniające dotyczące ochrony, zgodne z art. 12 ust. 4 dyrektywy siedliskowej oraz art. 5 dyrektywy 2004/35, byłyby w dużej mierze pozbawione skutków praktycznych, gdyby zakazane było każde naruszenie ujęte w art. 12 ust. 1 lit. a) i b) dyrektywy siedliskowej, o ile byłoby ono spowodowane celowym zachowaniem.

47. Wyrok ten opierał się na innym pojęciu zamiaru. Ponieważ mimo znaków zakazu na plaży używano motorowerów i znajdowały się na niej leżaki, Trybunał uznał to za umyślne niepokojenie żółwi morskich podczas okresu rozrodu w rozumieniu art. 12 ust. 1 lit. b) dyrektywy siedliskowej [25].

48. Niniejszy wniosek można by interpretować w ten sposób, że zamiar istnieje już wówczas, gdy sprawca wnioskując z okoliczności sprawy powinien był się domyślać, że swym zachowaniem zagraża chronionym gatunkom. Tym samym już niedbalstwo byłaby tożsama z zamiarem w rozumieniu

24 — Opinia z dnia 25 października 2001 r. w sprawie Caretta caretta, Rec. str. I-1147, pkt 57.

25 — Wyrok w sprawie Caretta caretta, cytowany w przypisie 23, pkt 36.

art. 12 ust. 1 dyrektywy siedliskowej.

49. Nie sposób jednak uznać, aby Trybunał zamierzał rozszerzyć tak dalece pojęcie zamiaru, by mógł on istnieć niezależnie od woli sprawcy czynu. We wszystkich trzech analizowanych wersjach językowych pojęcie zamiaru zawiera mianowicie silny element woli. Przedstawiony stan faktyczny należy zatem rozumieć w ten sposób, iż można było zakładać, że użytkownicy motorowerów i łodzi mieli świadomość zagrażania żółwiom, gdyż wskazywały na to znaki zakazu. Należy jednocześnie wnioskować, że mając tego świadomość, co najmniej godzili się na narażanie na niebezpieczeństwo chronionych żółwi. Stąd kryterium zamiaru jest świadomości po stronie sprawcy, iż zagraża on chronionym gatunkom zwierząt i mimo wszystko się na to godzi.

50. Dalsze ograniczanie pojęcia zamiaru do jego prawnokarnego znaczenia byłoby sprzeczne z pojęciem „systemu ścisłej ochrony", który powinien realizować się poprzez zakazy zawarte w art. 12 ust. 1 dyrektywy siedliskowej. Systemu ochrony, który zabrania zabijania, chwytania lub niepokojenia gatunków istotnych dla Wspólnoty, obejmując jedynie nieliczne czyny dotyczące ich bezpośrednio, a który dopuszcza jednakże, aby godzono się świadomie na stwarzanie zagrożenia dla tych gatunków w przypadku wielu innych czynów, nie można nazwać „ścisłym".

51. Inaczej niż w wykładni proponowanej przez rzecznika generalnego P. Légera, interpretacja Trybunału nie prowadzi również do wyłączenia art. 12 ust. 4 dyrektywy siedliskowej ani dyrektywy 2004/95.

52. W skutek powyższej wykładni pojęcia zamiaru art. 12 ust. 4 dyrektywy siedliskowej obejmuje mianowicie przypadki, w których nie występuje zgoda na stwarzanie zagrożenia dla chronionych gatunków. Ewentualne konieczne środki ochrony mogą zwłaszcza polegać na tworzeniu świadomości zagrożeń poprzez stosowne informacje lub ostrzeżenia.

53. Jeśli chodzi o dyrektywę 2004/35, ustanowiona w art. 5 ochrona w zakresie zapobiegania szkodom została zdefiniowana w sposób zawężający, natomiast w sposób zdecydowanie rozszerzający w odniesieniu do wymaganych elementów subiektywnych. W rzeczywistości zatem zapobieganie powstawaniu szkód odnosi się wyłącznie do istotnych skutków negatywnych rzutujących na osiągnięcia lub zachowania korzystnego stanu ochrony siedlisk, podczas gdy ujęte w art. 12 ust. 1 zakazy obowiązują także w przypadku szkód o mniej intensywnych skutkach, ponieważ dotyczą one jedynie pojedynczych okazów. Mimo to obowiązek podejmowania środków zapobiegawczych sformułowany w dyrektywie 2004/35 co do

zasady obejmuje również niedbałe zachowanie a w ramach niektórych rodzajów działalności — głównie działalności przemysłowej — nawet niezależnie od zaistnienia zamiaru lub niedbalstwa. Tym samym dokonana przez Trybunał wykładnia pojęcia zamiaru wyklucza powstanie luki między ochroną niektórych okazów zapewnioną art. 12 dyrektywy siedliskowej a ochroną populacji, określoną w dyrektywie 2004/35, pozostawiając jednak dyrektywie 2004/35 własny zakres zastosowania.

54. W konsekwencji należy zakładać umyślność naruszenia ochrony objętych nią gatunków zwierząt, gdy szkoda jest wynikiem czynu, którego sprawca miał świadomość zagrożenia chronionych zwierząt i na nie się godził.

55. W powyższe rozumienie pojęcia zamiaru wpisują się również uwagi Komisji. Uważa ona mianowicie, że nie sposób uznać za niecelowe chwytanie okazów chronionego gatunku, polowanie z użyciem środków niedziałających selektywnie na obszarze, na którym występowanie wydry, jest bezsprzeczne. Powoływanie się na przykład gatunku lisa byłoby zabiegiem czysto formalnym.

56. Komisja opiera swą argumentację na obiektywnym ryzyku związanym z zastosowaniem metod łowieckich niedziałających selektywnie. Wywodzi ona stąd swego rodzaju godzenie się w sposób dorozumiany na narażanie na niebezpieczeństwo chronionych gatunków zwierząt. Wniosek ten jest jednakże dopuszczalny jedynie w przypadku, gdy myśliwi posiadają wiedzę o występowaniu okazów tych gatunków na obszarze działania przywołanych metod łowieckich.

57. W niniejszej sprawie nie istnieją jednak wystarczające dowody na to, że myśliwi zakładając wnyki wiedzieli o narażaniu wydr na niebezpieczeństwo. Podczas gdy było wiadome, że plaże na wyspie Zakinthos są jednym z nielicznych miejsc wylęgu żółwi morskich Caretta caretta w basenie Morza Śródziemnego, to na gruncie niniejszego sporu strony nadal spierają się o to, czy na danym obszarze łowieckim w ogóle występują wydry. Jeszcze w trakcie postępowania poprzedzającego wniesienie skargi Komisja przywołała przykład wydry jedynie jako jednego z zagrożonych gatunków, jednak szczególnie podkreśla problem gatunku rysia iberyjskiego (Lynx pardinus). Do momentu przedstawienia dowodu na istnienie sytuacji przeciwnej nie można zatem wymagać od myśliwych by wiedzieli oni o występowaniu wydr na ich obszarach łowieckich oraz o wiążącym się z tym narażaniu ich na niebezpieczeństwo.

58. Poza tym na plażach wyspy Zakinthos znajdowały się znaki zakazu, wyraźnie zabraniające danego zachowania, natomiast zakładanie wnyków było nawet przedmiotem zezwolenia. Myśliwi nie mieli zatem podstaw zakładać, że nie działają niezgodnie z prawem.

59. W konsekwencji nie można ewentualnej szkody wyrządzonej wydrom wskutek polowania z użyciem wnyków zakwalifikować jako celowego działania.

b) W przedmiocie wymogów stawianych zezwoleniu

60. Kwestią sporną pozostaje również fakt, czy zezwolenie państwa było zgodne z systemem ścisłej ochrony ustanowionym art. 12 ust. 1 dyrektywy siedliskowej, jeżeli czyny objęte zezwoleniem niekoniecznie naruszały wyraźne zakazy przewidziane w art. 12 ust. 1 lit. a)–d).

61. Również w tym przypadku wyrok w sprawie żółwi morskich Caretta caretta zawiera cenne wskazówki. Mianowicie zgodnie z tym wyrokiem Republika Grecka naruszyła art. 12 dyrektywy siedliskowej również dlatego, że środki ochrony wprowadzone na wyspie Zakinthos nie zapewniły skutecznej ochrony żółwi podczas okresu rozrodu [26]. Poza tym Republika Grecka przegrała sprawę, ponieważ nie wprowadziła skutecznie w życie obowiązujących przepisów w zakresie ochrony gatunku żółwia wobec stałych naruszeń [27].

62. Z powyższych uwag wynika, że państwa członkowskie nie mogą ograniczać się do wydawania ogólnych zakazów stosownie do brzmienia art. 12 ust. 1 dyrektywy siedliskowej. Przeciwnie, powinny również w miarę możliwości ustanawiać i wykonywać przepisy szczególne chroniące gatunki objęte ochroną na niektórych obszarach, jeżeli mają one szczególne znaczenie dla ochrony tych gatunków i jeżeli gatunki te są narażone na szczególne niebezpieczeństwo [28].

63. W niniejszym przypadku Komisja wprawdzie nie wymaga ustanowienia lub wykonywania tego rodzaju ochronnych przepisów miejscowych w celu ochrony wydr, jednakże sprzeciwia się zezwoleniu na polowanie z użyciem wnyków.

64. Niemniej jednak nawet jeśli państwa członkowskie mogą zostać zobligowane do ustanowienia lub aktywnego stosowania szczególnych przepisów miejscowych zapewniających ochronę gatunkom znajdującym się pod ochroną, to w ramach swoich uprawnień dotyczących wydawania zezwoleń muszą z pewnością najpierw dokładnie sprawdzić, czy środki objęte zezwoleniem nie wpływają negatywnie na chronione gatunki zwierząt.

65. Tego rodzaju prewencyjnego stosowania art. 12 ust. 1 nie można uzależniać od faktu,

26 — Wyrok w sprawie Caretta caretta, cytowany w przypisie 23, pkt 27 i nast.

27 — Wyrok w sprawie Caretta caretta, cytowany w przypisie 23, pkt 39.

28 — Trybunał winien przeanalizować wykładnię wyroku w sprawie Caretta carett (przywołanego powyżej w przypisie 23), w odniesieniu do tego punktu, w wyroku w sprawie C-518/04 Komisja przeciwko Grecji (zawisłym przed Trybunałem, komunikat w Dz.U. 2005, C 57, str. 15).

czy dane podmioty celowo wyrządzają szkodę chronionym zwierzętom. Decydujące jest raczej, czy właściwie organy muszą zakładać, iż dozwolone zachowanie spowoduje szkody, które zgodnie z art. 12 ust. 1 dyrektywy siedliskowej winny być zakazane. W takim przypadku dane zezwolenie wolno wydać jedynie na podstawie odstępstw ujętych w art. 16 dyrektywy siedliskowej. W przeciwnym razie właściwe organy naruszałyby pośrednio zakazy zawarte w art. 12 ust. 1 dyrektywy siedliskowej.

66. Obowiązek ciążący na właściwych organach nie zakłada pojęcia zamiaru w sensie prawnokarnym. Element subiektywny pojęcia zamiaru nie ma zastosowania do administracji. Przeciwnie, organy te muszą dysponować najlepszą dostępną wiedzą naukową [29]. Ewentualnie w pewnych okolicznościach należy zasięgnąć dalszych informacji w celu użycia wiedzy ogólnej w odniesieniu do każdego z konkretnego przypadku.

67. W konsekwencji należy zbadać, czy organy hiszpańskie udzielając zezwolenia na polowanie z użyciem wnyków, nie posiadając w tym zakresie dalszych informacji, mogły zakładać, że nie wpłyną one negatywnie na wydry.

68. Poszukując odpowiedzi na to pytanie Trybunał winien uwzględnić całość materiału przedłożonego w sprawie. Wprawdzie rząd hiszpański powołuje się wyraźnie po raz pierwszy w duplice na fakt, iż w przedstawionych kartograficznie strumieniach występujących na obszarze łowieckim SA-10.328, na terenie gminy Aldeanueva de la Sierra, często nie płynie woda, jednakże powyższe twierdzenie nie stanowi nowego dowodu, którego przedstawienie po terminie wymagałoby uzasadnienia zgodnie z art. 42 § 1 regulaminu. Przeciwnie, już w odpowiedzi na pierwsze wezwanie do usunięcia uchybienia rząd hiszpański twierdził, że ze względu na właściwości terenu prawdopodobieństwo występowania wydry jest znikome. Informacja o wysychających ciekach wodnych wspiera powyższą tezę. Poza tym Komisja wspomniała po raz pierwszy o spornych strumieniach w replice do skargi.

69. Publikacje, które rząd hiszpański przedłożył wraz z dupliką, a które Komisja złożyła po zakończeniu procedury pisemnej, nie są środkami dowodowymi w ścisłym słowa znaczeniu. Są to jedynie informacje o powszechnie znanych faktach powołane na poparcie stosowanych twierdzeń.

29 — Zobacz wyrok z dnia 17 stycznia 1991 r. w sprawie C-157/89 Komisja przeciwko Włochom, Rec. str. I-57, pkt 15, dotyczący okresów polowań, wyrok z dnia 19 maja 1998 r. w sprawie C-3/96 Komisja przeciwko Niderlandom, Rec. str. I-3031, pkt 69 i nast., dotyczącej listy IBA, oraz wyrok z dnia 9 grudnia 2004 r. w sprawie C-79/03 Komisja przeciwko Hiszpanii, Rec. str. I-11619, pkt 41, dotyczący ilości polowań.

70. Wszelkie wątpliwości, które pozostaną nierozstrzygnięte po przeprowadzeniu analizy przywołanych dowodów, winny zostać wyjaśnione przez Komisję, gdyż w ramach postępowania o stwierdzenie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego to na niej spoczywa obowiązek wykazania naruszenia prawa wspólnotowego [30].

71. Kwestią sporną między stronami pozostaje występowanie wydry na obszarze łowieckim SA-10.328. Komisja opiera się na standardowym formularzu sporządzonym przez władze hiszpańskie w celu zgłoszenia kandydatury hiszpańskiego terenu Quilamas do sieci Natura 2000. Zgodnie z tym formularzem wydra występuje na zgłoszonym terenie. Quilamas zajmuje powierzchnię ponad 10 000 hektarów. Obszar łowiecki znajduje się wprawdzie w jego bezpośrednim sąsiedztwie w kierunku północno-zachodnim, jednakże największe cieki wodne na terenie Quilamas, np. rzeka Arroyo de las Quilamas, kieruje się na południowy wschód. Między tymi ciekami wodnymi a obszarem łowieckim znajdują się pasmo wzgórz o kilkusetmetrowej amplitudzie wysokości [31]. Jest zatem mało prawdopodobne, by wydry należące do populacji żyjących na obszarze tych siatki hydrologicznej pojawiały się na danym obszarze łowieckim.

72. Komisja wskazuje jednak w tym względzie, że powyższy obszar łowiecki przecina ciek wodny Mina, zaś cieki Zarzosa i Media płyną w jego pobliżu. Wymienione cieki wodne należą do siatek hydrologicznych znajdujących się na zachód od Quilamas, gdzie również wykazano występowanie wydr [32]. Rząd hiszpański skutecznie podważa jednakże argumentację Komisji twierdząc, że wspomniane cieki wodne te regularnie wysychają. Jak wynika z przedłożonych wyników badań, wydry występują wprawdzie niekiedy w okolicach cieków okresowych, zasadniczo jednak dzieje się to bardzo rzadko [33].

73. Stąd też o ile na podstawie powyższych informacji nie można wykluczyć występowania wydr na danym obszarze łowieckim, o tyle jednak jest to raczej mało prawdopodobne.

74. Oceniając ryzyko związane z wydaniem zezwolenia na polowanie z użyciem wnyków, należało uwzględnić — oprócz prawdopodobieństwa występowania wydr — także obiek-

30 — Zobacz wyrok z dnia 20 października 2005 r. w sprawie C-6/04 Komisja przeciwko Zjednoczonmu Królestwu (Zb. Orz. Str. I-9017, pkt 75 oraz przywołane tam orzecznictwo)

31 — Zobacz mapę pod http://www.dipsanet.es/provin/MapaSalamanca2003.pdf.

32 — Lizana i in., w: Ruiz-Olmo i Delibes, „La nutria en España", 1998, str. 118.

33 — Lizana i in., w: Ruiz-Olmo i Delibes, „La nutria en España", 1998, str. 118. Ruiz-Olmo i Delibes, tamże, str. 215, podkreślają jednakże, że obserwuje się coraz częstsze korzystanie przez wydry z wysychających wód w wielu częściach Hiszpanii.

tywne zagrożenie jakie stwarza dana metoda łowiecka oraz rozmiar ewentualnych szkód.

75. Wbrew twierdzeniom rządu hiszpańskiego istnieje realne niebezpieczeństwo, iż wydry są łapane we wnyki i doznają przy tym śmiertelnych obrażeń [34]. Rząd hiszpański odwołuje się jednak do publikacji, która uprawnia wniosek, iż chwytanie wydr w sidła na lądzie jest stosunkowo mało prawdopodobne [35]. Wydaje się, że wydry znacznie częściej giną pod kołami pojazdów albo toną się w więcierzach lub innych podobnych przyrządach służących do łowienia ryb [36]. Ponadto ustawianie wnyków z udziałem fachowego personelu oraz zakaz ich umiejscawiania na brzegach rzek redukuje w dalszym stopniu zagrożenia wynikające ze stosowania wnyków.

76. Poza tym bezsporny jest fakt, że stan liczebny wydr na terenie prowincji Salamanca — jak również w większości pozostałych regionów Hiszpanii, jak i w innych częściach Europy — po silnym spadku w przeszłości obecnie znów wykazuje tendencję rosnącą lub przynajmniej pozostaje na stałym poziomie [37].

77. Podsumowując, należy stwierdzić w pierwszej kolejności, że istnieje małe prawdopodobieństwo występowania wydry na obszarze łowieckim SA-10.328. Poza tym prawdopodobieństwo ewentualnego pojawienia się wydr na danym obszarze należy uznać za minimalne. Gdyby jednak mimo to doszłoby do chwytania wydr, to fakt ten, wprawdzie godny ubolewania, nie nosiłby jednak znamion istotnej szkody, zważywszy na kondycję populacji wydr w regionie Salamanca [38]. W konsekwencji bazując na danych, którymi dysponuje Trybunał, należy uznać, że organy łowieckie mogły zakładać, nie poszukując dalszych informacji, iż zezwolenie na polowanie z użyciem wnyków nie stwarza zagrożenia dla wydr.

c) Podsumowanie

78. W konsekwencji nie stwierdza się naruszenia przez Królestwo Hiszpanii art. 12 ust. 1 dyrektywy siedliskowej. Skargę należy zatem oddalić.

34 — Zobacz reportaż BBC z dnia 3 maja 2005 r. dotyczący śmierci wydry we wnykach, http://news.bbc.co.uk/1/hi/england/cornwall/4511053.stm, oraz raport International Otter Survival Fund z dnia 3 maja 2003 r., http://www.otter.org/Update.html, dotyczące śmierci wydr wskutek rozszerzenia serca po kilkugodzinnym zmaganiu się z wnykami.

35 — Palazón i Ruiz-Olmo, w: *II Jornadas SECEM 1995*, str. 67.

36 — Zobacz Saavedra i in., w: *V Jornadas SECEM 2001*, str. 125.

37 — Ruiz-Olmo i Delibes, w: Ruiz-Olmo i Delibes, „La nutria en España", 1998, str. 212 i nast.

38 — Tym samym wydra różni się choćby od żółwia morskiego Caretta caretta, który wykorzystuje do celów rozrodu zaledwie nieliczne plaże w basenie Morza Śródziemnego oraz od wyjątkowo rzadkiego rysia iberyjskiego, występującego jedynie w Hiszpanii.

V — W przedmiocie kosztów

79. Zgodnie z art. 69 § 2 regulaminu kosztami zostaje obciążona, na żądanie strony przeciwnej, strona przegrywająca sprawę. Ponieważ Królestwo Hiszpanii wniosło o obciążenie Komisji kosztami postępowania, a Komisja przegrała sprawę, należy obciążyć ją kosztami postępowania.

VI — Wnioski

80. Proponuję zatem Trybunałowi następujące rozstrzygnięcie:

1) Skarga zostaje oddalona.

2) Komisja zostaje obciążona kosztami postępowania.